

Energiplan 2014-2020 för Vaxholms stad, samrådsförslag

Naturskyddsföreningen i Vaxholm har tagit del av rubricerade handling och lämnar härmed sina synpunkter. Sammanfattningsvis anser Naturskyddsföreningen att:

- energiplanen genomgående behöver kompletteras med kopplingar i kedjan Vision- Måldelmål -Strategier –Åtgärder. Text genom
  - a) ett resonemang kring hur en uppfyllelse av målen i planen ger förutsättningar för att uppnå det långsiktiga målet "klimatneutralt Vaxholm 2050".
  - b) en översättning av de regionala målen i Klimat-och energistrategin 2013 till lokala delmål som är mätbara med hjälp av de nyckeltal som finns listade i energiplanen.
  - c) en tydlig koppling mellan åtgärder som föreslås i handlingsplanen och nyckeltal som de förväntas påverka.
- övergripande strategier för att nå målen behöver beskrivas.
- diagrammen i planen behöver kompletteras med tabeller med data och tydligare källor, samt i övrigt förbättras enligt de förslag som anges nedan.
- det i handlingsplanen ska framgå vilka åtgärder som gäller den kommunala organisationen och vilka som gäller Vaxholm som helhet.
- handlingsplanen bör kompletteras med åtgärder som underlättar övergång till jord- eller bergvärmepump samt installation av solceller.
- planen bör kompletteras med åtgärder för att minimera påverkan på biologisk mångfald från framtida använda drivmedel.

Långsiktigt mål (2050)

Energiplanen anger som vision/framtidsbild att Vaxholm är klimatneutralt 2050, vilket kan tolkas som ett långsiktigt mål. Detta sammanfaller också i princip med regeringens mål om "ett land utan klimatutsläpp 2050" (<http://www.regeringen.se/sb/d/15365>).

Som utgångspunkt för de mål som energiplanen arbetar efter används istället de regionala målen i Klimat-och energistrategin 2013), vilket är logiskt eftersom tidshorisonten 2020 är gemensam och strategin gäller regionen och inte hela landet.

2020 ligger dock inte så långt fram i tiden, och de åtgärder som planeras är därför inte några jättekälv mot ett klimatneutralt Vaxholm. På grund av skillnaden i tidsperspektiv skulle det i energiplanen behövas ett resonemang kring de planerade åtgärdernas relation till det långsiktiga målet. Till exempel kan Naturvårdverkets pågående arbete med Färdplan för ett Sverige utan nettoutsläpp av växthusgaser 2050 tjäna som utgångspunkt (<http://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Regeringsuppdrag/Redovisade-2012/Fardplan-2050/>).

Planens mål (2020)

Det övergripande mål som anges i planen är ”att styra utvecklingen mot hållbara energisystem där utsläpp av växthusgaser ska minska”. Detta preciseras med att Vaxholm följer de regionala mål som anges i de av Länsstyrelsen i Stockholms län formulerade målen i Klimat- och energistrategin 2013 (se ruta nedan). I avsnittet om mål refereras enbart till fyra av de fem regionala målen, och dessutom inte i sin fullständiga form. Samtliga mål finns dock med i Bilaga 2, så för tydlighetens skull borde texten om mål på sidan 4 kompletteras.

Eftersom målen i Klimat- och energistrategin är på en regional nivå kan man fundera över om hur de lokala förutsättningarna för att bidra till måluppfyllelsen skiljer sig mellan olika kommuner. Det kan vara rimligt att anta att vissa mål är lättare för Vaxholm att uppnå än andra, och att man därför där kan sätta ribban lite högre. Det skulle öka möjligheterna för regionen som en helhet att nå sina mål. Naturskyddsföreningen saknar en diskussion om sådana möjligheter i energiplanen.

Regionala mål i Klimat- och energistrategi för Stockholms län (Rapport 2013:8, Länsstyrelsen i Stockholms län)

Mål 1: Länets utsläpp av växthusgaser utanför handeln med utsläppsrätter minskar med 19 procent till år 2020 jämfört med 2005. Verksamheter som regleras av handel med utsläppsrätter minskar samtidigt sina utsläpp med 30 procent till år 2020.

Mål 2: Regionens energianvändning är 20 procent effektivare år 2020 jämfört med år 2008, mätt i energiintensitet (tillförd energi per BNP-enhet i fasta priser).

Mål 3: De klimatpåverkande utsläpp som energianvändningen ger upphov till minskar med 30 procent per invånare till år 2020 (ton CO₂-ekvivalenter) jämfört med år 2005 och med 40 procent till år 2030.

Mål 4: År 2020 är 16 procent av energianvändningen inom transportsektorn förnybar.

Mål 5: Energiproduktionen i länet sker år 2020 till 90 procent med förnybara bränslen, spetslastproduktion oräknad. År 2030 sker den till 100 procent med förnybara bränslen.

Strategier

Energiplanen saknar en redovisning om övergripande strategier för att nå målen. På sidan 4 anges att energiplanen är en fördjupning av de strategiska åtgärder som har fastställts i Miljöprogrammet 2014-2020. Det finns dock ingen sammanställning av vilka strategiska åtgärder som avses och hur de är kopplade till energiplanens mål. I och med detta är det svårt att följa kopplingen mellan många av de åtgärder som planeras och i vilken mån de kan antas bidra till målen.

Nulägesbeskrivning

Ett stort antal grafer presenteras som ska ge en bild av nuläget. Tyvärr är uppgifterna inte helt aktuella, och i många fall är det svårt eller omöjligt att dra slutsatser om trender. Det är också svårt att få en uppfattning om hur långt kvar det är till att uppnå målen. Man kan förmoda att denna brist beror på att relevant statistik saknas, men detta väcker i så fall farhågor om hur målen ska kunna följas upp.

Grafer ger ofta en bättre överblick än tabeller med siffror, men i flera fall gör skillnaderna i skalor diagrammen mycket svårlästa (t ex Fig 4, 5, 14 och 20). Det skulle därför vara bra om diagrammen kunde kompletteras med de tabeller som de bygger på, eventuellt som bilaga.

Källorna till de siffror som diagrammens bygger på är ofta otydligt angivna och verkar saknas i referenslistan. Det borde framgå tydligare hur data tagits fram, t ex genom en komplettering av referenslistan.

Fördelningen av utsläpp av olika ämnen i Fig 10 är förmodligen baserad på koldioxidekvivalenter, vilket borde framgå.

Från Fig 2 framgår att fjärrvärme har en negativ energitillförsel. Hur är denna siffra framräknad och hur ska den tolkas? Finns verkligen inte data från fler år än 2008? Det skulle vara mycket värdefullt att se hur dessa siffror utvecklats över tiden.

En förklaring till den minskade elförbrukningen i småhus som framgår av Fig 4 och 5 anges bland annat vara installation av luftvärmepumpar, en åtgärd som förmodligen är svår att mäta omfattningen av. Däremot nämns inte installation av bergvärme som ju innebär en betydligt större energieffektivisering än installation av luftvärmepump. För bergvärme finns statistik för antal installationer per år angiven i Fig 15 (där en nedåtgående trend kan anas), men det vore intressant att få en uppfattning om hur stor andel av småhus och fritidsfastigheter som idag har bergvärme, och därmed också hur potentialen för framtida besparingar ser ut. Baserat på hur stor denna potential är kunde planen innehålla åtgärder för att underlätta för installation av bergvärme och för andra betydande åtgärder för energieffektivisering, t ex installation av solpaneler.

Det finns inte underlag för den nedåtgående trendkurva för Vaxholm som är inlagd i fig 7. Snarare har körsträckan ökat under 2010-2012, vilket väcker frågor eftersom det är en utveckling som avviker från resten av länet och riket som helhet. Energiplanen borde kompletteras med en diskussion om orsakerna och förslag på åtgärder för att vända denna trend.

Framtid

Fig 24 är mycket svårtolkad. Skalan på den horisontella axeln är inte linjär varför en linjär trendlinje blir meningslös. Värde för 2008 verkar saknas, varför det är svårt att förstå hur målet ska beräknas. Dessutom används en annan enhet (MWh) än vad som angivits i målet (tillförd energi per BNP-enhet i fasta priser).

Framtagande och mätning av nyckeltal som är direkt relaterade till energiplanens mål är ett utmärkt sätt följa upp olika åtgärder. Tyvärr är dock inga av nyckeltalen som presenteras entydigt kopplade till målen. Hur ska planen då kunna följas upp? Ett sätt att åtminstone delvis åtgärda detta glapp i kopplingen mellan åtgärder, nyckeltal och mål vore att ange delmål uttryckta med hjälp av de faktiskt mätta nyckeltalen, kompletterat med ett resonemang hur dessa delmål är relaterade till de övergripande målen.

Handlingsplan

I tabellen borde det tydligare framgå vilka åtgärder som gäller den kommunala organisationen och vilka som gäller Vaxholm som helhet, t ex genom skuggning i olika färger eller dylikt.

Tabellen borde också kompletteras med en kolumn som anger vilket nyckeltal åtgärden förväntas påverka och hur mycket.

Miljöbedömning

Det ligger förstås i sakens natur att de flesta åtgärderna i planen har en positiv effekt på miljön. Det finns ett undantag och det gäller effekter på biologisk mångfald från den förnybara energin som kommer att användas för transporter. Även om kommunen har begränsade möjligheter att påverka tillgången till alternativa bränslen som inte har dessa effekter, bör planen i alla fall föreslå åtgärder för att minimera påverkan från drivmedel på biologisk mångfald.

Vaxholm 10/10 2014

Jan Holmbäck
Naturskyddsföreningen i Vaxholm